

Warszawa, 22 sierpnia 2007 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-565686-X/07/AA

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Pan
Profesor
ZBIGNIEW RELIGA

MINISTER ZDROWIA

Wielce Szanowny Panie Ministrze

Rzecznik Praw Obywatelskich otrzymał wniosek adwokata Krzysztofa M. - działającego z upoważnienia Polskiego Towarzystwa Stwardnienia Rozsianego jako Rzecznik Praw Osób z SM - o podjęcie działań zmierzających do przeciwdziałania naruszaniu praw obywatelskich osób cierpiących na stwardnienie rozsiane. Zdaniem wnioskodawcy, obecną sytuację tej grupy społecznej należy uznać za sprzeczną z - gwarantowanym konstytucyjnie i ustawowo - prawem obywateli do równego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych. Utrudnienia w powyższym zakresie trzeba także traktować jako naruszenie praw osób niepełnosprawnych do zapewnienia szczególnej opieki zdrowotnej (art. 68 ust. 2 i ust. 3 Konstytucji RP). Stwierdzenie to wnioskodawca opiera o następujące podstawy faktyczne:

Po pierwsze - władze publiczne wywiązują się jedynie w sposób dostateczny z nałożonego na nie ustawowo (art. 6 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych - Dz.U. Nr 210, poz. 2135 z póź.zm.), obowiązku tworzenia warunków funkcjonowania systemu zdrowia w odniesieniu do chorych na stwardnienie rozsiane.

„Brak obecnie kompleksowego planu leczenia tego schorzenia, co powoduje rażąco nierównomierny na terenie Polski dostęp do odpowiednich do dzisiejszego poziomu wiedzy medycznej metod terapii”. W lipcu 2005 r. Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego złożyło w Ministerstwie Zdrowia - opracowany przez zespół ekspertów - Narodowy Program Leczenia Chorych ze Stwardnieniem Rozsianym. Program ten, mimo wysokich ocen merytorycznych i zapewnień o szybkim

wprowadzeniu go w życie, nie uzyskał dotychczas formalnej akceptacji kompetentnych organów władzy publicznej.

Po drugie - „choć oczywiste jest, że fundusze przeznaczane ze środków publicznych na realizację opieki zdrowotnej są ograniczone, to nie sposób nie zauważyć, że dostęp do nowoczesnych metod leczenia stwardnienia rozsianego podlega całkowicie arbitralnym ograniczeniom, których stosowanie prowadzi do nieuzasadnionej dyskryminacji osób chorych”. W opinii wnioskodawcy, „nie może zyskać akceptacji fakt ograniczenia refundacji nowoczesnych form leczenia stwardnienia rozsianego (leczenie immunomodulacyjne) barierą długości trwania tego leczenia” (w obecnie realizowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia programach lekowych długość terapii zapewnianej choremu zakwalifikowanemu do udziału w takim programie, została ograniczona do 2 lat, niezależnie od wyników leczenia, perspektyw jego dalszego stosowania dla stanu zdrowia chorego, czy efektów ekonomicznych). „Oznacza to, że sytuacja chorych na stwardnienie rozsiane jest upośledzona w stosunku do innych grup chorych znajdujących się w analogicznej sytuacji, a zróżnicowanie to nie ma uzasadnionych podstaw”.

Po trzecie - istotną rolę w kwalifikowaniu osób chorych do udziału w programach lekowych dotyczących stwardnienia rozsianego ma kryterium wieku, co skazuje na niepełnosprawność (a zarazem konieczność korzystania ze świadczeń o charakterze rentowym) niejednokrotnie osoby w wieku produkcyjnym, aktywne zawodowo.

Po czwarte - „istniejący obecnie system leczenia stwardnienia rozsianego jest rażąco nieadekwatny do potrzeb osób chorych, a co najistotniejsze - zróżnicowany, jeżeli chodzi o poszczególne części kraju. Dzieje się tak z uwagi na to, że oddziały terenowe Narodowego Funduszu Zdrowia przeznaczają na realizację programów terapeutycznych różne środki, przy niedostatecznej koordynacji ich wysiłków w skali kraju. Ograniczona liczba ośrodków stosujących nowoczesne terapie immunomodulacyjne wydatnie pogłębia ten problem. Niedostępność terapii jest tym samym szczególnie dotkliwa w mniejszych miejscowościach, oddalonych od ośrodków terapeutycznych”.

Zdaniem wnioskodawcy - biorąc pod uwagę standardy opieki medycznej przyjęte w Polsce - sytuacja osób cierpiących na stwardnienie rozsiane jest upośledzona, a podstawową tego przyczyną są niedostatki w działaniach władz publicznych. Dostępność do nowoczesnej terapii stwardnienia rozsianego jest zdecydowanie gorsza, niż w innych krajach Unii Europejskiej, które stanowią dla Polski powinny adekwatną skalę porównawczą.

W związku z powyższym, na podstawie art. 13 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (jt. Dz.U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147), zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o spowodowanie zbadania omawianej sprawy oraz zajęcie stanowiska odnośnie szczegółowych kwestii podnoszonych w załączonym wniosku Kancelarii Adwokackiej adw. Krzysztofa M .

Będę jednocześnie zobowiązany za przekazanie stanowiska Pana Ministra w sprawie przedstawionego przez Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego projektu Narodowego Programu Leczenia Chorych ze Stwardnieniem Rozsianym, w tym odnośnie potrzeby i możliwości wdrożenia tego Programu oraz ewentualnego terminu jego wprowadzenia.

Łączę wyrazy szacunku

**Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich**

/-/ Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

Abstrakt wystąpienia z dnia sierpnia 2007 r. (RPO-565686-X/07)

Rzecznik Praw Obywatelskich otrzymał wniosek adwokata Krzysztofa M. - działającego z upoważnienia Polskiego Towarzystwa Stwardnienia Rozsianego jako Rzecznik Praw Osób z SM - o podjęcie działań zmierzających do przeciwdziałania naruszaniu praw obywatelskich osób cierpiących na stwardnienie rozsiane. Zdaniem wnioskodawcy, obecną sytuację tej grupy społecznej należy uznać za sprzeczną z - gwarantowanym konstytucyjnie i ustawowo - prawem obywateli do równego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych. Utrudnienia w powyższym zakresie trzeba także traktować jako naruszenie praw osób niepełnosprawnych do zapewnienia szczególnej opieki zdrowotnej (art. 68 ust. 2 i ust. 3 Konstytucji RP). Stwierdzenie to wnioskodawca opiera o następujące podstawy faktyczne:

Po pierwsze - władze publiczne wywiązują się jedynie w sposób dostateczny z nałożonego na nie ustawowo obowiązku tworzenia warunków funkcjonowania systemu zdrowia w odniesieniu do chorych na stwardnienie rozsiane. Brak kompleksowego planu leczenia tego schorzenia powoduje rażąco nierównomierny na terenie Polski dostęp do odpowiednich do dzisiejszego poziomu wiedzy medycznej metod terapii. W lipcu 2005 r. Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego złożyło w Ministerstwie Zdrowia - opracowany przez zespół ekspertów - Narodowy Program Leczenia Chorych ze Stwardnieniem Rozsianym. Program ten nie uzyskał dotychczas formalnej akceptacji kompetentnych organów władzy publicznej.

Po drugie - dostęp do nowoczesnych metod leczenia stwardnienia rozsianego podlega całkowicie arbitralnym ograniczeniom. W opinii wnioskodawcy, nie może zyskać akceptacji fakt ograniczenia refundacji nowoczesnych form leczenia stwardnienia rozsianego (leczenie immunomodulacyjne) barierą długości trwania tego leczenia.

Po trzecie - kryterium wieku w kwalifikowaniu osób chorych do udziału w programach lekowych skazuje na niepełnosprawność niejednokrotnie osoby w wieku produkcyjnym, aktywne zawodowo.

Po czwarte - istniejący obecnie system leczenia stwardnienia rozsianego jest rażąco nieadekwatny do potrzeb osób chorych, a co najistotniejsze - zróżnicowany, jeżeli chodzi o poszczególne części kraju.

Zdaniem wnioskodawcy, biorąc pod uwagę standardy opieki medycznej przyjęte w Polsce, sytuacja osób cierpiących na stwardnienie rozsiane jest upośledzona, a podstawową tego przyczyną są niedostatki w działaniach władz publicznych. Dostępność do nowoczesnej terapii stwardnienia rozsianego jest zdecydowanie gorsza, niż w innych krajach Unii Europejskiej, które stanowią dla Polski powinny adekwatną skalę porównawczą.

W związku z powyższym, Rzecznik Praw Obywatelskich zwrócił się do Ministra Zdrowia o spowodowanie zbadania omawianej sprawy oraz zajęcie stanowiska odnośnie szczegółowych kwestii podnoszonych we wniosku Kancelarii Adwokackiej. Rzecznik oczekuje również na stanowisko Ministra Zdrowia w sprawie przedstawionego przez Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego projektu Narodowego Programu Leczenia Chorych ze Stwardnieniem Rozsianym, w tym odnośnie potrzeby i możliwości wdrożenia tego Programu oraz ewentualnego terminu jego wprowadzenia.